

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060301

DOM
2016-09-02
Stockholm

Mål nr
M 4268-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-04-23 i mål nr M 1646-14, se bilaga A

KLAGANDE OCH MOTPART

Halmstad Kross och Berg AB

Ombud: Jur.kand. E-B E P
WSP Environmental

KLAGANDE OCH MOTPART

1. J A

2. L A

3. C A

4. K A

5. P O A

6. U A

7. A B

Dok.Id 1280615

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

8. C B

9. M B

10. R B

11. I B

12. L C

13. A C

14. G C

15. B E

16. E B L

17. L F

18. S F N

19. E F

20. M G

21. I H

22. C H

23. Å H

24. F J

25. G J

26. B K

27. C K

28. G K

29. R K

30. F K

31. R K

32. M L

33. V L

34. R M

35. S N

36. M-L N

37. M O

38. M P

39. A C P

40. U P

41. A P

42. B P

43. L P

44. J S

45. T S

46. A S

47. M S W

48. P S

49. E S

50. M-H S

51. J S

52. H S

53. A S S

54. I S

55. C K

56. J T

57. A W

58. G W

59. M W

60. J W

Ombud för 4-5, 9, 20, 33, 37, 39-40, 53 och
54: R B

Ombud för 1-3, 6-7, 13, 18-19, 22-23, 25, 30 och
51-52: R M

Ombud för 8, 11-12, 14, 16-17, 21, 26-29, 31-32, 35, 36, 38, 41-50, 55-58 och
60: F J

MOTPARTER

1. Halmstads kommun

2. Länsstyrelsen i Hallands län

SAKEN

Ansökan om tillstånd till täkt av berg och bortledning av grundvatten m.m. på
fastigheten X i Halmstads kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens domslut endast på så sätt som anges i nedanstående punkter.

1. Den femte att-satsen under rubriken ”**Tillstånd**” ska ha följande lydelse.

”och att inom det verksamhetsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1 (till ansökan) och så länge täktillståndet gäller leda bort inläckande yt- och grundvatten, dock maximalt 11 l/s.”

2. I villkor 7 under rubriken ”*Buller m.m.*” ska ett nytt andra stycke införas med följande lydelse.

”Ovan angiven ekvivalentnivå under vardagar, måndag – fredag, kl. 07.00 – 18.00, ska gälla för varje enskild timme.”

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

J A m.fl. (de närboende) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avslå alternativt avvisa bolagets ansökan om tillstånd och förordna om att Tiarptäkten ska efterbehandlas så snart som möjligt. Om tillstånd beviljas har de yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska höja säkerhetsgarantin till 2 000 000 kr.

Halmstad Kross och Berg AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom vad gäller begränsningen av den maximala årliga mängden yt- och grundvatten som får bortledas.

Klagandena har motsatt sig varandras ändringsyrkanden.

Länsstyrelsen i Hallands län har varken medgett eller motsatt sig klagandenas yrkanden.

Halmstads kommun har varken medgett eller motsatt sig klagandenas yrkande.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN**Bolaget**

Bolaget yrkar vad gäller bortledandet av inläckande yt- och grundvatten att bortledningen endast ska ha en begränsning som avser den maximala mängden som får bortledas per sekund, dvs. 11 liter per sekund. Bortledningen av vatten omfattar både grundvatten, till följd av att brytning i täkten kommer att ske under grundvattenytan, och tillrinnande ytvatten till följd av nederbörd. Den totala mängd vatten som kommer att behöva bortledas är således direkt knuten till nederbörden i tillrinningsområdet för täkten.

Den av bolaget angivna mängden om 45 000 kubikmeter utgör den årliga beräknade mängden yt- och grundvatten som bortleds, sett som ett beräknat långtidsmedelvärde. Det förekommer dock att årsnederbörden överstiger årsmedelnederbörden

(långtidsmedelvärdet). Med den av domstolen beslutade begränsningen vad gäller den maximala årliga mängd som får bortledas kommer bolaget ofrånkomligen, under år då årsnederbörden överstiger årsmedelnederbörden, att ofrivilligt bryta mot tillståndet. Detta har sannolikt inte varit mark- och miljödomstolens avsikt. Mark- och miljödomstolens dom bör därför ändras i denna del.

De närboende

Det är inte fråga om en befintlig täkt då föregående verksamhetsutövare endast tog ut prydnadssten med transporter en gång i månaden. Bolaget vill nu skutknacka, spränga större volymer, genomföra tunga lastbilstransporter upp till 90 gånger om dagen, sänka grundvattnet och dessutom tömma hela täktsjön på 45 000 kubikmeter vatten. Det är mot denna bakgrund fråga om en helt ny verksamhet. Det är heller inte fråga om en befintlig täkt då det inte funnits tillstånd till verksamheten på 10 år.

Med erfarenheter från den olagliga täktverksamheten år 2012 som bolaget bedrev och då skutknackning förekom under flera månader vet alla närboende att denna verksamhet stör deras boendemiljö avsevärt och att verksamheten är klart olämplig med hänsyn till att det finns dryga 50-talet fastigheter inom en kilometer från verksamhetsområdet.

Markägaren har nyligen avverkat den vuxna skogen mellan täkten och de närboende. Dessa kommer att drabbas mycket hårt av buller och damm om ett tillstånd skulle beviljas. Dessutom tog bolaget bort massor av stenblock från skyddsvallen år 2012. Vallen var uppbyggd för att fungera som skydd för de boende. Tidigare bullermätningar måste därför göras om. Det är inte rimligt att tro att gränsvärdet kommer att innehållas.

Verksamheten kan inte garantera att grundvattnet är säkert bevarat för framtiden utan stor risk föreligger att dricksvattenbrunnar kan komma till allvarlig skada. Risken att stendammsmoln kan komma drivande med de ofta förekommande sydvästvindarna är uppenbar.

Den alternativa transportväg som bolaget hänvisar till har aldrig granskats av Trafikverket. Denna väg tillkom när bolaget upptäckte att fel väg hade angivits i ansökningshandlingarna. Vägen fanns inte med vid samrådsprocessen. Inte heller har myndigheten fått tillfälle att yttra sig över lämpligheten att använda denna väg. De vet inte hur anslutningen till väg 601 kommer att se ut eller om det ens blir någon.

En tillåten vattenverksamhet i den utformning som mark- och miljödomstolen medgivit är inte lämplig. Den olovligt bedrivna verksamheten år 2012 har orsakat ett utflöde från tåkten som sätter åkermarkens dräneringssystem ur funktion när detta blir överbelastat vid häftiga regn. Detta leder till att upptorkning fördröjs och grödan tar skada. Behovet av stenmaterial är redan tillgodosett i området vilket framgår av Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 5627-14 (Fastarp 1:6 i Halmstads kommun).

Bolaget har inte ett oklanderligt förflutet och ska därmed inte heller beviljas tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Eftersom bolaget är närmast konkursmässigt ifrågasätts starkt lämpligheten av att bolaget bedriver miljöfarlig verksamhet. Då bolaget nyligen genomfört en rekonstruktion synes säkerhetsgarantin på 1 000 000 kr vara felbedömd av mark- och miljödomstolen. Ansökan visar att tåktens omfattning i yta och djup i berget är tänkt att avsevärt utökas. Säkerheten måste då också utökas i kronor.

Kommunen har fel i att det rörliga friluftslivet ej varit tillgängligt på mer än 30 år. Nyårsåsen är känt för sin fantastiskt vackra och givande natur. Den är väldigt viktig med hänsyn till friluftslivet och närheten till Halmstads innevånare. Sedan 2007, med undantag för de månaderna år 2012 som bolaget olovligen tog ut reststen, är där väldigt mycket friluftaktiviteter med trav- och ridhästar, vandring, mountainbikes, orientering, hundrastning, svamp- och bärplockning m.m.

Då området är av riksintresse för totalförsvaret ska ärendet remitteras till Försvarmakten. Försvarmakten ämnar utöka sin verksamhet och hänsyn måste då tas till den sammanlagda effekten av buller.

Bolaget

Mot bakgrund av vad länsstyrelsen framhållit om att bullerutredningen måste förtydligas har bolaget låtit inhämta ett yttrande från det företag som gjort bullerutredningen (ÅF Ljud & Vibrationer). I yttrandet anges att i bullerutredningen har för bullerkällor med kortare driftstid än en arbetsdag, ekvivalentnivån beräknats för den värsta timmen.

Materialet kommer att tas ner i tälten och skutknackas. Skutknackning kommer att ske med vall framför. Bullerberäkningarna har gjorts med den planerade vällen. Bullervallen är mest effektiv nära bullerkällan. Av beräknade resultat framgår att riktvärdet på 50 decibel(A) innehålls vid samtliga beräkningspunkter även då krossning och borring körs samtidigt.

Den hydrogeologiska utredning som utförts och bifogats ansökan visar att det influensområde som skapas på grund av bortledning av grundvatten inte kommer bli så stort att det påverkar några närliggande brunnar. Beräkningen av influensområdet baseras på en maximal avsänkning av grundvattnet i tälten. Risken för påverkan på vattenkvalitet för enskild vattenförsörjning bedöms som i stort sett obefintlig.

Bolaget har beskrivit en alternativ transportväg där anslutning till väg 610 sker via väg 601. Både den primära och alternativa transportvägen kan ansluta till väg 610 utan att cykelbanan behöver blockeras. Även den alternativa vägen är anpassad för tung trafik. Bolaget avser att följa Trafikverkets anvisningar.

Då avledningen av vatten varken har varit eller är reglerad kommer en begränsad avledning om 11 liter per sekund innebära en förbättring mot nuvarande förhållanden. Regleringen baseras på beräkningarna gjorda i den hydrogeologiska utredningen. Bolaget menar att den sökta verksamheten, med tillhörande villkor, inte kommer att medföra någon skada på nedströms liggande dikningsföretag och inte heller på den åkermark som avvattnas av dikningsföretaget.

Vad gäller behovet av täkten är inte förutsättningarna jämförbara med vad som gällde den planerade täkten i Fastarp (Mark- och miljööverdomstolens dom den 20 april 2015 i mål nr M 5627-14). Där var det fråga om en lokalisering av en ny täkt i ett tidigare orört område med flera tillståndsgivna täkter inom ett förhållandevis kort avstånd. Här är det fråga om att fortsätta bryta i en redan befintlig täkt. I Tiarp kommer det utöver ballast även tas ut en ansenlig mängd sjösten. Bolaget anser att det föreligger ett behov av det material som planeras att brytas i täkten och att brytningen innebär god hushållning med naturresurser då det är fråga om fortsatt brytning i ett område som redan är påverkat av täktverksamhet.

När det gäller vandel vill bolaget framhålla följande. Verksamheten bedrevs tidigare med stöd av två olika tillstånd, dels enligt naturvårdslagen dels enligt miljöskyddslagen. Tillståndet enligt naturvårdslagen var tidsbegränsat till och med den 1 oktober 2007 medan miljöskyddstillståndet gällde tills vidare. Bolaget bedrev som underentreprenör sin verksamhet med stöd av dessa båda tillstånd. Först i samband med verksamheten under våren 2012 uppmärksammades bolaget för första gången på att bolagets verksamhet möjligen saknade tillstånd. Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut den 23 april 2012 om förbud att bedriva täktverksamheten vann laga kraft genom mark- och miljödomstolens dom den 8 maj 2013. Först då stod det klart att täktverksamhet inte fick bedrivas på fastigheten. Vid denna tidpunkt bedrev inte heller bolaget någon verksamhet på fastigheten. En polisutredning inleddes angående den täktverksamhet som bedrevs efter det att tillståndet enligt naturvårdslagen löpt ut och till dess miljö- och hälsoskyddsnämnden fattade beslut om förbud av verksamheten. Åklagaren har nu beslutat att lägga ned förundersökningen.

Syftet med säkerheten är att säkerställa att det finns medel för den planerade efterbehandlingen när täktverksamheten avslutas. Föreslagen efterbehandling bygger på tillskapandet av en täktsjö vilket avsevärt begränsar kostnaderna för efterbehandlingen i form av iordningställande av markytor jämfört med en efterbehandling i dagsläget. Med utgångspunkt i den planerade efterbehandlingen anser bolaget att beloppet om 1 000 000 kr är fullt tillräckligt.

Av en bilaga till ansökan framgår att Försvarsmakten bjudits in till samrådsprocessen. I denna process finns också ett svar från Försvarsmakten.

Halmstads kommun

Fastigheten X är belägen på Nårsåsen, ett område som är viktigt för det rörliga friluftslivet. Tidigare täktverksamhet samt ett stort skjutfält begränsar redan friluftslivet i området varför fortsatt och utökad täktverksamhet verkar negativt på friluftslivet. Dock är fortsatt verksamhet i ett etablerat område som inte varit tillgängligt för friluftsliv på mer än 30 år att föredra framför nyetablering av täkt.

Trafiksituationen på de vägar där de tunga transportererna kommer att gå är idag inte tillfredsställande. Vid redovisad utfart till väg 610 kommer tunga lastbilar att korsa en gång- och cykelväg innan de kan göra vänster- eller högersväng. Bolaget har åtagit sig att vidta åtgärder men kommunen vill påpeka vikten av att lastbilar stannar innan gång- och cykelbanan så de inte hindrar cyklisters framkomlighet. Kommunen hänvisar till de åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten som Trafikverket angett i sitt yttrande i samrådsskedet.

Kommunen har tidigare efterfrågat en behovsbedömning med hänvisning till miljö kvalitetsmål och resurshushållning. Vid det tillfälle då det förra yttrandet lämnades in hade mark- och miljödomstolen gett tillstånd till en stor bergtäkt på andra sidan Nårsåsen vid Fastarp. Mark- och miljööverdomstolen ändrade dock domen och avslag tillståndsansökan (Mark- och miljööverdomstolens dom i mål M 5627-14). Därmed anser kommunen att en behovsprövning inte längre är aktuell. Kommunen anser att det är positivt ur ett resurshållningsperspektiv att bolaget tar ut reststen ur täkten.

Kommunen har även anfört att grundvattnet och ytvattnet inte får påverkas negativt av täktverksamheten. Kommunen hänvisar till länsstyrelsens yttrande och roll som tillsynsmyndighet att tillse att villkoren i tillståndet vad gäller bortledning av yt- och grundvatten är tillräckliga för att inte orsaka skada eller olägenhet för miljön, fastighetsägare eller verksamhetsutövare inom påverkansområdet.

Om Mark- och miljööverdomstolen anser att kommunens synpunkter kan uppfyllas ser kommunen inga ytterligare hinder för att bolaget ska få fortsatt tillstånd.

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen har inte haft något att erinra mot bolagets yrkande om att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva begränsningen av den maximala årliga mängden yt- och grundvatten som får bortledas. Länsstyrelsen tillägger emellertid att det kan vara svårt att bestämma en exakt total vattenmängd som avses avledas eftersom denna är beroende av nederbörd. Länsstyrelsen anser dock att det viktigaste är att bolaget utreder och ansvarar för de eventuella skador som kan uppkomma avseende vattenavledningen. Länsstyrelsen har i övrigt inga synpunkter beträffande avledningen av vatten.

När de gäller de närboendes yrkande vill länsstyrelsen framhålla följande. Dammet ska enligt länsstyrelsens bedömning inte behöva medföra olägenheter. Transporterna utgör inte ett absolut hinder för verksamheten, även om förutsättningarna inte är optimala. Vad avser buller anser länsstyrelsen att det i den ursprungliga bullerutredningen inte är tydligt redovisat om eller hur respektive bullerkällas driftstid har påverkat beräkningsresultat. Bolaget bör i bullerredovisningen tydligt redovisa att ljud från bullerkällor med kortare driftstid än en arbetsdag inte har fördelats under en hel dags drift. Länsstyrelsen anser att beräkningarna ska baseras på full drift av respektive bullerkälla som kan komma att vara i samtidig drift. Länsstyrelsen noterar att bullerutredningen visar att borrning och krossning inte kan ske samtidigt. Utredningen ger också intryck av att det kan vara de topografiska förhållandena innan skyddsvallarna togs bort som beräkningarna utgått från.

Efter att ha tagit del av den redovisning bolaget lämnat i form av bland annat en kompletterande kommentar till bullerutredningen av ÅF Ljud & Vibrationer har länsstyrelsen inte längre några erinringar såvitt gäller buller.

REMISSINSTANSER I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN**Sveriges geologiska undersökning (SGU)**

Generellt sett anser SGU att behovsutredning för bergtäkter inte behöver göras. Det finns inte skäl för undantag från det i det här fallet. Att fler råvarulokaliseringar är aktiva inom en region innebär inte nödvändigtvis att den totala produktionen av bergmaterial ökar, däremot talar fler täktetableringar, särskilt med närhet till avsättningsort, istället för att de totala lastbilstransporterna av ballastmaterial minskar, till gagn för miljön. Efter att ha gått igenom produktionsstatistik gör SGU bedömningen att det inte råder en överproduktion av bergmaterial i regionen.

SGU noterar att flera olika råvarukällor finns inom området, samtliga med skilda produktionssteg. Platsen har tidigare varit utpekad som riksintresse för naturstensutvinning vilket dock upphävdes 2008 då det konstaterats att berggrunden i brottet och i den omedelbart angränsande terrängen är alltför anrikad av sprickor, basiska sliror och pegmatitgångar vilket förhindrar ett hållbart och resurseffektivt utnyttjande av gnejsen som blockstensresurs. Dessa egenskaper är däremot inte av kritisk betydelse för berggrundens lämplighet för ballastmaterial.

SGU anser att bolagets yrkande är rimligt men att den maximala utsläppsmängden om 11 liter per sekund ska kvarstå. SGU vill också lyfta vikten av att sökanden kontinuerligt ser till att ytvattensystemen nedströms täkten hålls i sådant skick att bolagets tillflöden inte skadar omgivande mark.

Havs- och Vattenmyndigheten har avstått från att yttra sig i målet.

Försvarsmakten har beretts tillfälle att yttra sig men har inte hörts av.

MARK-OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har hållit huvudförhandling med syn den 31 maj 2016.

De närboendes överklagande*Behovet av täkten*

En allmän utgångspunkt vid markanvändning är att markområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning (3 kap. 1 § miljöbalken). Vid nyetablering av en täkt ska hänsyn tas till dels om det innebär god hushållning att bryta täktmaterialet, dels om täktens lokalisering är lämplig med hänsyn till minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (2 kap. 6 § miljöbalken). Med tillämpning av bestämmelserna i främst 2 och 3 kap. miljöbalken kan en allsidig prövning som omfattar dessa aspekter åstadkommas.

I Mark- och miljööverdomstolens mål M 5627-14 (Mark- och miljööverdomstolens dom den 20 april 2015) prövade domstolen om det fanns behov av en nyetablering av en täkt i närheten av det område som nu är aktuellt. Domstolen avslag i detta mål ett bolags ansökan om att bedriva täktverksamhet. Mark- och miljööverdomstolen angav i sina skäl att utredningen i målet inte visade annat än att behovet av det aktuella täktmaterialet kunde tillgodoses genom befintliga täkter i området.

Mark- och miljödomstolen har i detta mål gjort bedömningen att den planerade täkten utgör en utökning av en befintlig täkt.

Även med beaktande av att den tidigare verksamheten på täkten har varit av betydligt mindre omfattning instämmer Mark- och miljööverdomstolen i mark- och miljödomstolens bedömning att den nu planerade verksamheten på täkten utgör en utökning av en redan befintlig täktverksamhet och inte en nyetablering. Nu aktuellt fall

skiljer sig därmed från den situation som gällde i Mark- och miljööverdomstolens dom i mål M 5627-14 som rörde en nyetablering av en täkt.

Av vad kommunen och SGU anfört drar Mark- och miljööverdomstolen slutsatsen att ingen av dessa instanser gör gällande att ansökan ska avslås med hänvisning till att det saknas behov av täktmaterial.

Mark- och miljööverdomstolen finner mot denna bakgrund inte skäl att avslå ansökan om tillstånd på den grunden att det skulle saknas behov.

Tidigare vandel

Av 16 kap. 6 § miljöbalken framgår att tillstånd, godkännande eller dispens kan vägras den som inte fullgjort sina skyldigheter enligt tidigare tillstånd, godkännande eller dispens. Detsamma gäller när någon tidigare har underlåtit att ansöka om nödvändigt tillstånd, godkännande eller dispens.

Av förarbetena framgår följande. Paragrafen ska tillämpas när det står klart att åligganden enligt tidigare tillstånd inte har följts. Underlåtenheten kan exempelvis bestå i att utsläppsvillkor inte har följts eller att återställningsåtgärder inte har vidtagits. Föreligger tveksamhet ska paragrafen inte tillämpas. I första och andra meningen behandlas fall där det är samma fysiska eller juridiska person som tidigare har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter och nu söker tillstånd, godkännande eller dispens. I sådant fall kan ansökan alltså avslås. En bagatellartad överträdelse av ett tidigare tillstånd bör dock inte vara tillräckligt för att vägra nytt tillstånd. En annan omständighet som bör beaktas är att det har gått lång tid sedan överträdelsen skedde. I detta sammanhang avses med lång tid minst fem år. Inte heller bör hinder mot tillstånd föreligga om en verksamhet har bedrivits utan tillstånd och det varit oklart om tillstånd behövts (prop. 1997/98:45 del 2 s. 207 f).

Vad som lagts bolaget till last är att bolaget, sedan miljö- och hälsoskyddsnämnden den 23 april 2012 beslutat om förbud att bedriva täktverksamhet på området, ändå fortsatt att bedriva verksamheten under våren 2012. Åklagaren har med anledning av

detta inlett en förundersökning om otillåten miljöverksamhet. Genom beslut den 26 maj 2016 har förundersökningen lagts ned. Av motiveringen till beslutet framgår följande. Det kan konstateras att frågan om tillståndsplikt förelegat för den verksamhet som bolaget bedrivit i Tiarpstäkten med början våren 2012 i vart fall initialt har varit föremål för olika bedömningar i de olika instanserna. Mot bakgrund härav bedömer åklagaren att förutsättningar inte föreligger att genom vidare utredning i målet kunna visa på att bolaget och dess företrädare förfarit med sådan straffbar oaktsamhet som krävs för straffrättsligt ansvar för otillåten miljöverksamhet.

Av ovan angivna förarbeten framgår att 16 kap. 6 § miljöbalken inte ska tillämpas vid tveksamhet. Det framgår också att hinder mot tillstånd inte bör föreligga om verksamhet har bedrivits utan tillstånd och det varit oklart om tillstånd behövts. Av åklagarens skäl för att lägga ned förundersökningen framgår att det, i allt fall initialt, funnits en viss tveksamhet gällande tillståndsplikten med hänsyn till de olika bedömningar som gjorts i de olika instanserna. Mark- och miljööverdomstolen finner mot denna bakgrund att det saknas tillräckliga skäl för att vägra tillstånd med stöd av 16 kap. 6 § miljöbalken.

Störningar i boendemiljön

Det har från de närboendes sida framhållits att de till följd av den planerade verksamheten kommer drabbas av buller och damm samt att det föreligger stor risk att dricksvattenbrunnar kan komma till allvarlig skada. De har också gjort gällande att det rörliga friluftslivet kommer att påverkas av verksamheten.

När det gäller buller har bolaget i sin ansökan redogjort för att man klarar att innehålla gränsvärdena enligt sedvanlig praxis vid de närmaste bostäderna. I Mark- och miljööverdomstolen har bolaget gett in en kompletterande redovisning avseende ljud från bullerkällor med kortare driftstid än en dag samt hur dessa verkar vid samtidig drift. Länsstyrelsen, som efterfrågat dessa kompletteringar, har inte haft något att erinra mot den redovisning bolaget gett i dessa delar och inte heller i övrigt haft någon erinran när det gäller hur bolaget hanterar bullret från verksamheten. Mark- och miljööverdomstolen konstaterar också att materialet från täkten enligt bolaget kommer

att tas ner i täkten och skutknackas vilket i sig minskar bullret avsevärt samt att uppföljning av ljudnivån, enligt mark- och miljödomstolens villkor i domen, ska framgå av kontrollprogram. Det finns därmed inte skäl att avslå ansökan på grund av buller.

Med anledning av de kompletterande redovisningarna bör dock villkor 7, som reglerar bullret från verksamheten, skärpas så att det framgår att inget enskilt timmedelvärde under dagtid får överskrida 50 dB(A). Bolaget har vid huvudförhandlingen i målet uppgett att man kan klara en sådan skärpning.

När det gäller damm från verksamheten har länsstyrelsen gjort bedömningen att detta inte bör medföra några olägenheter. Mark- och miljööverdomstolen gör ingen annan bedömning.

När det gäller risken för att dricksvattenbrunnar kan komma att allvarligt skadas fäster Mark- och miljööverdomstolen tilltro till den hydrogeologiska utredning som utförts vilken visar att det influensområde som skapas på grund av bortledningen av grundvattnet inte kommer att bli så stort att det påverkar närliggande brunnar. Risken för påverkan på vattenkvalitet för enskild vattenförsörjning bedöms som i stort sett obefintlig.

När det gäller friluftslivet måste beaktas att redan tidigare verksamhet på täktområdet samt ett närliggande skjutfält begränsat friluftslivet i området. En fortsatt och utökad täktverksamhet kommer troligen att ha en viss negativ inverkan på friluftslivet men denna inverkan får vid en intresseavvägning anses som godtagbar.

Åkermarken

Från de närboende som bedriver jordbruksverksamhet nedanför täkten har anförts att utflödet från täkten kommer att sätta åkermarkens dräneringssystem ur funktion när detta blir överbelastat vid häftiga regn. Detta kommer att leda till att upptorkningen fördröjs och att grödan tar skada.

Avledningen av vattnet har inte tidigare varit reglerad. Eftersom den planerade täkten ligger på en vattendelare, kommer avrinningsområdet och därmed också den totala avrinningen från området att öka. Samtidigt har bolaget åtagit sig att genom uppsamling och lagring begränsa det högsta korttidsvärdet för hur mycket vatten som får bortledas till 11 liter per sekund, vilket enligt bolagets beräkningar motsvarar det värde som gällde då området var opåverkat av täktverksamhet. Åtagandet har fastställts genom tillståndet. Det bör vara korttidsvärdet som har den största betydelsen för risken för överbelastning av dräneringssystemen. Av villkoren i mark- och miljödomstolens dom framgår att avledningen av vatten ska ske på så sätt att nedströms liggande system inte överbelastas. I detta får anses ligga att bolaget utreder och ansvarar för de eventuella skador som kan uppkomma avseende vattenavledningen. Ansökan får därmed godtas i dessa delar.

Transporter

Länsstyrelsen har anfört att situationen med transporter inte utgör ett absolut hinder för verksamheten även om förutsättningarna inte är optimala. Även kommunen har pekat på problem kring de ökade transporter och då särskilt framhållit problem vid utfarter med hänsyn till cykelbanor.

Bolaget har uppgett att både den primära och den alternativa transportvägen kan anslutas till väg 610 utan att cykelbanor behöver blockeras. Bolaget kommer vidare att följa Trafikverkets anvisningar. Att transporter med lastbilar ökar till följd av den utökade verksamheten är ofrånkomligt. Vid den intresseavvägning som måste göras finner dock Mark- och miljööverdomstolen att de utökade transporter får anses godtagbara även om inte förutsättningarna är de bästa.

Säkerheten

Mark- och miljööverdomstolen instämmer i mark- och miljödomstolens bedömning när det gäller den säkerhet som ska ställas.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis bifaller Mark- och miljööverdomstolen de närboendes överklagande endast på det sättet att villkorspunkten 7 om buller skärps.

Bolagets överklagande

I den överklagade domen har tillståndet angivits innefatta bortledande av yt- och grundvatten till en årlig mängd av högst 45 000 kubikmeter. Denna mängd motsvarar vad bolaget beräknat som ett långtidsmedelvärde för hur mycket yt- och grundvatten som kommer att avrinna från den sökta täktverksamheten. De år då nederbörden överstiger årsmedelvärdet kommer värdet alltså med nödvändighet att överskridas. Tillståndet reglerar förutom den årliga mängden också att bortledandet högst får uppgå till 11 liter per sekund. Detta korttidsvärde är av större betydelse för påverkan på omgivningen än årsvärdet, och bolaget kan påverka det genom en tillräcklig uppsamling och lagring av yt- och grundvatten. Mot denna bakgrund bör begränsningen av det årliga bortledandet av yt- och grundvatten upphävas och bolagets yrkande bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2016-09-30

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Henrik Löf, tekniska rådet Anna-Lena Rosengården samt hovrättsråden Gösta Ihrfelt, referent, och Margaretha Gistorp.

Föredragande har varit David Sandberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-04-23
meddelad i
Vänersborg

Mål nr M 1646-14

SÖKANDE

Halmstads Kross och Berg AB

Ombud: jur. kand. E-B E P
WSP Environmental

SAKEN

Ansökan om tillstånd till täkt av berg och bortledning av grundvatten m.m. på fastigheten X i Halmstads kommun

Avrinningsområde: 101/102   N: 6288544   E: 363443
Verksamhetskoderna (enligt SFS 2013:251): 10.20, 10.50, 90.40 och 90.110

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Halmstad Kross och Berg AB tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken att som längst 15 år efter lagakraftvunnen dom bedriva bergtäktverksamhet m.m. på fastigheten X i Halmstads kommun. Tillståndet innefattar

att inom det brytningsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1 (till ansökan), ta ut maximalt 1,6 miljoner ton berg dock maximalt 300 000 ton bergmaterial per år,

att inom det brytningsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1 (till ansökan), ta ut maximalt 500 000 ton reststen,

Dok.Id 288810

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

att inom det verksamhetsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1 (till ansökan), anordna anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter,

att inom verksamhetsområdet ta in, mellanlagra och återvinna inerta schaktmassor, entreprenadberg samt övrigt inert material som t.ex. tegel, betong och klinker upp till en mängd om 5 000 ton per år,

och att inom det verksamhetsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1 (till ansökan) och så länge täktillståndet gäller leda bort inläckande yt- och grundvatten till en mängd av maximalt 45 000 m³ per år dock maximalt 11 l/s.

För verksamheten gäller följande villkor.

Allmänt

1. Om inte annat framgår av nedanstående villkor, ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i ärendet.

Begränsning av tillståndet

2. Gränsmarkeringar enligt koordinatförteckning, exploateringsplan i ritning M101, ska vara utmärkta i terrängen på väl synligt och varaktigt sätt innan tillståndet tas i anspråk. Inom ramen för kontrollprogrammet ska gränsmarkeringarna kontrolleras.
3. Brytning/uttag av täktmaterial får endast ske inom den på exploateringsplan i ritning M101 i bilaga 1 (till ansökan) markerade gränsen för brytningsområdet och inte på lägre nivå än + 50 m (RH 2000). Övrig verksamhet i samband med täktverksamheten får inte ske utanför gränsen för verksamhetsområdet på samma ritning.

4. Verksamheten ska bedrivas helgfria vardagar, måndag-fredag, kl. 07.00 - 18.00. Hämtning av krossat bergmaterial för akut vinterväghållning och rörgrus vid vattenläckage får även ske under annan tid.
5. Borrning, sprängning, krossning, skutknackning och sortering får inte ske fr.o.m. den 15 juni t.o.m. den 16 augusti.
6. Schaktmassor, entreprenadberg m.m. som förs in till verksamhetsområdet för mellanlagring och återvinning ska ha en föroreningsinnehåll som inte överstiger vad som anges för ”mindre än ringa föroreningsrisk” enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1.

Buller m.m.

7. Buller från verksamheten (inkl. transporter mellan täktområdet och allmän väg) får som begränsningsvärde inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än
50 dB(A), vardagar, måndag – fredag kl. 07.00-18.00
40 dB(A) nattetid kl. 22.00-07.00
45 dB(A) övrig tid
Den momentana ljudnivån nattetid får inte överskrida 55dB(A).

Uppföljning av ljudnivå ska framgå av kontrollprogram där mätmetoder, mät-punkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska anges. Kontroll ska ske antingen genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar vid berörda bostäder. Ekvivalentvärden ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

8. Muntlig eller skriftlig information om planerad sprängning ska ges till boende inom ett avstånd på minst 500 meter till gränsen för täktens verksamhetsområde. Informationen ska ges senast dagen före sprängning.

9. Luftstötståg till följd av sprängning får som begränsningsvärde uppgå till högst 100 Pa (frifältsvärde) vid bostäder.

Mätning ska ske i enlighet med Svensk standard SS 02 52 10. Mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska i övrigt framgå av kontrollprogram.

10. Markvibrationer till följd av sprängning får som begränsningsvärde uppgå till högst 4 mm/s i vertikal led uttryckt som toppvärde i sockel på bottenvåning i närmaste bostäder.

Kontroll ska ske vid de tre första sprängningarna. Vibrationsvärde ska därefter kontrolleras så snart det skett en förändring i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas, dock minst vid en sprängning per kalenderår.

Kontroll ska ske genom mätning enligt principerna i SS 460 48 66. Mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska i övrigt framgå av kontrollprogram.

Vatten

11. Avsänkning av grundvattennivån får ske till som lägst till nivån +50,0 m (RH 2000). Uppföljning och kontroll av vattennivåer ska ske i befintliga brunnar och eventuella observationsrör i en omfattning som får bestämmas i kontrollprogrammet. Mätningarna ska journalföras.
12. Allt uppsamlat vatten ska genomgå oljeavskiljning och sedimentering innan det släpps ut i recipient. Vatten som avleds till recipienten ska kontrolleras med avseende på suspenderande material och föroreningsinnehåll.
13. Anordning för att mäta det vatten som avleds till recipienten ska finnas installerad. Avlett vatten ska mätas och registreras. Mätningarna ska journalföras.

14. Tömningen av täktsjön på vatten ska ske på så sätt att nedströms liggande dikes-system inte överbelastas.

Damning

15. Diffus damning från täktområdet, inklusive transporter mellan täktområdet och allmän väg, ska åtgärdas samma dag det uppkommer.

Hantering av oljor och kemikalier

16. Tankning av fordon och maskiner får endast ske på yta som är beständig mot olja, alternativt kan spillskydd användas. Marken på uppställningsplats för stillastående maskiner och fordon ska skyddas mot spill av petroleumprodukter.
17. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras på sådant sätt att spill eller läckage inte kan nå avlopp och så att föroreningar av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske. Dieselolja kan alternativt förvaras i dubbelmantlade säkerhetstankar, s.k. ADR-tankar.
18. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid förvaringsplats för drivmedel och övriga kemiska produkter samt i arbetsfordon och maskiner som används inom täktområdet.

Efterbehandling

19. Efterbehandling ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och i huvudsak följa efterbehandlingsplanen, upprättad den 26 februari 2014. En slutlig efterbehandlingsplan ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast 3 år innan täkten ska avslutas.
20. Efter avslutad brytning ska området vara utformat på ett sätt som innebär minsta möjliga olycksrisker för framtida besökare och så att underhållskrävande stängning och eller liknande inte behöver utföras.

Säkerhet

21. Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 1 000 000 kronor. Säkerheten ska godkännas av mark- och miljödomstolen innan tillståndet tas i anspråk.

Kontroll

22. Bolaget ska upprätta förslag till kontrollprogram, vilket ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder av vibrationer och luftstöt våg, buller, påverkan på enskilda vattentäcker m.m.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter enligt 22 kap. 25 § miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att fastställa efterbehandlingsplanen, villkor på suspenderat material och föroreningsinnehåll på vatten som avleds till recipienten samt ytterligare villkor av mindre betydelse som kan erfordras för tillståndsgiven verksamhet.

Godkännande av miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Igångsättningstid

Verksamheten ska ha satts igång inom 2 år räknat från dagen för lagakraftvunnet tillstånd.

Arbetstid m.m.

Arbetena för den nu tillståndsgivna vattenverksamheten ska vara utförda 5 år efter att denna dom vunnit laga kraft.

Anspråk i anledning av oförutsedd skada får framställas inom 10 år från arbetstidens utgång.

Kostnader

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att sätta ner eller efterskänka den tidigare fastställda och inbetalade prövningsavgiften.

Sökanden har framställt yrkande och redovisat ansökan enligt bl.a. följande

BAKGRUND

Halmstad Kross och Berg AB (Bolaget) ägs av L-G J som i sitt bo-lag Jonab Anläggnings AB utför olika typer av entreprenader inom anläggnings-branschen i södra Sverige t.ex. schakt, väg, mark och VA. Bolaget har sedan tidi-gare bedrivit verksamhet inom täkten på fastigheten X. Den blockstens-brytning som Emmaboda Granit AB då bedrev genererade stora mängder reststen som Bolaget krossade och tillvaratog. Emmaboda Granit AB har numera avslutat sin verksamhet i täkten och därmed avser Halmstad Kross och Berg AB att ansöka om tillstånd för att fortsätta att bedriva täkt av berg på platsen, dels genom att bryta nytt berg dels genom att tillvarata den reststen som finns upplagd. Bolaget avser att främst framställa ballast och vattenbyggnadssten.

ANSÖKAN

Yrkanden

Halmstad Kross och Berg AB (bolaget) ansöker om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att bedriva bergtäktverksamhet på fastigheten X i Halmstads kommun, Hallands län. Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen:

1. inom det brytningsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1, lämnar bolaget tillstånd till en sammanlagd täkt av 1,6 miljoner ton berg under en tidsperiod av 15 år och med ett årligt maximalt uttag om 300 000 ton bergmaterial,
2. inom det brytningsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1, lämnar bolaget tillstånd till en sammanlagd täkt av 500 000 ton reststen under en tidsperiod av 15 år,
3. inom det verksamhetsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1, lämnar bolaget tillstånd till anläggning för sortering eller krossning

av berg, naturgrus eller andra jordarter,

- lämnar bolaget tillstånd till införsel, mellanlagring och återvinning av inerta schaktmassor, entreprenadberg samt övrigt inert material som t.ex. tegel, betong och klinker upp till en årlig mängd om 5 000 ton,

allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges nedan i denna ansökan jämte bilagor.

Vidare ansöker bolaget om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken. Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen:

- inom det verksamhetsområde som framgår av exploateringsplan i ritning M101 i bilaga A1, lämnar bolaget tillstånd till bortledning av allt inläckande grundvattnen,

allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges nedan i denna ansökan jämte bilagor.

Bolaget yrkar vidare att mark- och miljödomstolen:

- bestämmer tiden enligt 22 kap. 25 § miljöbalken, inom vilken igångsättandet av verksamheten ska ha skett, till 2 år räknat från dagen för lagakraftvunnet tillstånd,
- bestämmer tiden enligt 24 kap. 13 § miljöbalken inom vilken anspråk med anledning av oförutsedd skada får framställas till 10 år från arbetstidens utgång,
- godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen.
- bestämmer arbetstiden vad gäller vattenverksamheten till 5 år räknat från tidpunkten när tillståndet tas i anspråk.

Vad avser yrkande 2 ovan gällande tiden inom vilken anspråk med anledning av att pumpning på ansökta lägsta nivå om +50 m upphör först i samband med att den ansökta tillståndstiden om 15 år går ut.

Rådighet

Halmstad Kross och Berg AB har erforderlig rådighet över fastigheten X genom ett arrendeavtal med fastighetsägaren.

Kartmaterial och höjdsystem

Till grund för planritningar ligger en grundkarta framställd på flygfotogrammetrisk väg. Planritningarna redovisas i koordinatsystemet SWEREF 99 och i höjdsystemet RH 2000.

Lokalisering

Den planerade verksamheten är lokaliserad på fastigheten X i Halmstads kommun, Hallands län. En närmare beskrivning av verksamhetsområdet och dess omgivning återges ritning M101 i bilaga A1 och i kapitel 2 och 3 i den tekniska beskrivningen i bilaga A samt i kapitel 1.3 i miljökonsekvensbeskrivningen i bilaga B.

Förslag till villkor

Om inte annat framgår av nedanstående villkor, ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i ärendet.

1. Gränsmarkeringar enligt koordinatförteckning, exploateringsplan i ritning M101, ska vara utmärkta i terrängen på väl synligt sätt innan tillståndet tas i anspråk.
2. Brytning/uttag av täktmaterial får endast ske inom den på exploateringsplan i ritning M101 markerade gränsen för brytningsområdet och inte på lägre nivå än + 50 m. Övrig verksamhet i samband med täktverksamheten får inte ske utanför gränsen för verksamhetsområdet på samma ritning.

3. Verksamheten ska bedrivas helgfria vardagar, måndag-fredag, kl. 07.00 - 18.00. Hämtning av krossat bergmaterial för akut vinterväghållning och rörgrus vid vattenläckage får även ske under annan tid.
4. Borring, sprängning, krossning, skutknackning och sortering får inte ske fr.o.m. den 15 juni t.o.m. den 16 augusti.
5. Buller från verksamheten (inkl. transporter mellan täktområdet och allmän väg) får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än
50 dB(A), vardagar, måndag – fredag kl. 07.00–18.00
40 dB(A) nattetid kl. 22.00 -07.00
45 dB(A) övrig tid
Den momentana ljudnivån nattetid får inte överskrida 55dB(A).

Kontroll av buller ska ske inom ett år från det att verksamheten är igångsatt, därefter så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer. Om något av angivna värden överskrids vid kontroll ska omedelbara åtgärder vidtas så att värdet kan klaras senast vid den tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Villkoret ska anses vara uppfyllt om verksamheten vid den av tillsynsmyndigheten bestämda tidpunkten klarar de angivna värdena. Begränsningsvärdena ovan får inte vid något tillfälle överstigas med mer än 5dB(A).

Uppföljning av ljudnivå ska framgå av kontrollprogram där mätmetoder, mät-punkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska anges. Kontroll ska ske antingen genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar vid berörda bostäder. Ekvivalentvärden ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

6. Muntlig eller skriftlig information om planerad sprängning ska ges till boende inom ett avstånd på minst 500 meter till gränsen för täktens verksamhetsområde. Informationen ska ges senast dagen före sprängning.

7. Luftstöt vågor till följd av sprängning ska uppgå till högst 120 Pa (frifältsvärde) vid bostäder.

Om begränsningsvärdet 120 Pa överskrids är villkoret ändå uppfyllt om åtgärd vidtas och förnyade mätningar vid nästkommande tre sprängningar visar att begränsningsvärdet innehålls. Luftstöt våg får dock inte överskrida 150 Pa vid bostäder.

Mätning ska ske i enlighet med Svensk standard SS 02 52 10. Mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska i övrigt framgå av kontrollprogram.

8. Markvibrationer till följd av sprängning ska uppgå till högst 4 mm/s i vertikalled uttryckt som toppvärde i sockel på bottenvåning i närmaste bostäder.

Om begränsningsvärdet 4 mm/s överskrids är villkoret ändå uppfyllt om åtgärd vidtas och förnyade mätningar vid nästkommande tre sprängningar visar att begränsningsvärdet innehålls. Vibrationer får dock inte överskrida 6 mm/s vid bostäder.

Kontroll ska ske vid de tre första sprängningarna. Vibrationsvärde ska därefter kontrolleras så snart det skett en förändring i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas, dock minst vid en sprängning per kalenderår.

Kontroll ska ske genom mätning enligt principerna i SS 460 48 66. Mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetoder ska i övrigt framgå av kontrollprogram.

9. Allt uppsamlat vatten ska genomgå sedimenterings innan det släpps ut i recipient.

10. Diffus damning från täktområdet, inklusive transporter mellan täktområdet och allmän väg, ska åtgärdas samma dag det uppkommer.
11. Tankning av fordon och maskiner får endast ske på yta som är beständig mot olja, alternativt kan spillskydd användas. Marken på uppställningsplats för stillastående maskiner och fordon ska skyddas mot spill av petroleumprodukter.
12. Kemiska produkter och farligt avfall ska hanteras och förvaras på sådant sätt att spill eller läckage inte kan nå avlopp och så att föroreningar av mark, ytvatten eller grundvatten inte kan ske. Dieselolja kan alternativt förvaras i dubbelmantlade säkerhetstankar, s.k. ADR-tankar.
13. Absorptionsmedel ska finnas lättillgängligt vid förvaringsplats för drivmedel och övriga kemiska produkter samt i arbetsfordon och maskiner som används inom täktområdet.
14. Vattenavledning från verksamhetsområdet ska begränsas till högst 11 l/s.
15. Efterbehandling ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten och i huvudsak följa efterbehandlingsplanen, upprättad den 26 februari 2014.
16. Efter avslutad brytning ska området vara utformat på ett sätt som innebär minsta möjliga olycksrisker för framtida besökare och så att underhållskrävande stängning och eller liknande inte behöver utföras.
17. Bolaget ska ställa säkerhet för efterbehandling och andra återställningsåtgärder om 1 000 000 kronor. Säkerheten ska godkännas av Mark- och miljödomstolen innan tillståndet tas i anspråk.
18. Bolaget ska upprätta förslag till kontrollprogram, vilket ska inges till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk. I kontrollprogrammet ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsme-

toder av vibrationer och luftstötståg, buller, påverkan på enskilda vattentäkter m.m.

Förslag till kontroll av verksamheten

I miljökonsekvensbeskrivningen lämnar bolaget förslag till kontroll av den planerade verksamheten. Bolaget åtar sig därutöver att inom tre månader från det att beslut om tillstånd vunnit laga kraft, ta fram ett förslag till ett komplett kontrollprogram för verksamheten.

Teknisk beskrivning

En sammanfattande teknisk beskrivning av verksamheten följer nedan. För en mer utförlig redogörelse i denna del hänvisas till den tekniska beskrivningen i bilaga A (till ansökan).

Den ansökta verksamheten omfattar ett uttag av 2,1 miljoner ton berg och reststen under en period av 15 år och med ett maximalt årligt uttag av 300 000 ton bergsmaterial. Brytning av berg inleds med att lösa jordlager avbanas. Därefter sker borrhning, sprängning, skutknackning samt krossning och sortering. Materialtransport inom området kommer i huvudsak att ske med hjullastare. Färdig produkt kommer att transporteras ut med lastbil. Den ansökta verksamheten omfattar även återvinning, samt efterbehandling. Vidare omfattar ansökan vattenverksamhet då täktverksamheten kommer att bedrivas under grundvattennivån. Vattenverksamheten innebär att grundvattennivån kommer att avsänkas någon meter under produktionsytan. Från pumpgroppen, dit även avrinnande ytvatten leds, kommer vatten att pumpas till ett utjämningsmagasin och vidare ut till recipient.

Miljökonsekvenser

En sammanfattning av de miljökonsekvenser som den ansökta verksamheten bedöms ge upphov till redovisas nedan. För en utförligare redovisning i denna del hänvisas till miljökonsekvensbeskrivningen.

Utsläpp till luft

Den planerade verksamhetens bidrag till luftföroreningar bedöms i sammanhanget

som mycket liten. I föreliggande fall, med vidtagna skyddsåtgärder, se ovan, och med verksamhet utanför tätbebyggt område ses inga risker att djur, växter eller kulturvärden på lokal nivå skulle ta skada. Verksamhetens luftutsläpp bedöms inte heller påverka människors hälsa på lokal nivå. Verksamheten bedöms vidare inte medverka till att miljö kvalitetsnormer för utomhusluft överskrids.

Utsläpp till mark och vatten

Den planerade grundvattenbortledningen bedöms medföra en måttlig till stor påverkan på grundvattenförhållandena lokalt, inom och i direkt anslutning till det planerade verksamhetsområdet. Inom angränsande områden i övrigt bedöms påverkan på vattenförhållandena bli liten. Vad avser omgivande grundvatten i övrigt bedöms vattenbortledningen inte medföra någon påverkan. Verksamheten bedöms därutöver inte skada några omgivande ytvattenintressen.

Transporter

Den planerade verksamheten, innefattande lastbilstransporter för uttransport av bergmaterialprodukter från verksamheten, kommer, vid maximal produktion, att bidra till en ökning med 36 % av tung trafik på väg 610. Detta innebär att trafikens påverkan och olycksrisken längs med denna väg kommer att öka. Jämfört med nu läget bedöms ökningen av den tunga trafiken som ett resultat av den planerade verksamheten som stor. Rena schaktmassor kommer huvudsakligen att transporteras till täkten med returtransport från arbetsplats till vilken bergmaterialprodukter levererats. Denna del av verksamheten bedöms därmed inte ge upphov till ytterligare fordonsrörelser av betydelse.

Buller

Den planerade verksamheten kommer att bidra till störningar, dock, enligt bolagets bedömning, inte i en sådan grad att människor utsätts för oacceptabla hälso- och säkerhetsrisker. Med beaktande av vad som redogjorts för ovan, bedömer bolaget att verksamheten kan bedrivas med innehållande av Naturvårdsverkets övergångsvägledning för externt industribuller. Inte heller trafikbullret bedöms utsätta närboende för oacceptabla störningar.

Vibration och luftstötsvåg

Med beaktande av vad som redogjorts för ovan avseende skyddsåtgärder, bedömer bolaget att verksamheten kan bedrivas med innehållande av nivåer enligt gällande praxis.

Påverkan på natur- och kulturmiljö

Den samlade bedömningen är att det inom det planerade verksamhetsområdet är möjligt att ta marken i anspråk utan konflikt med naturvärden. Den planerade verksamheten berör inga särskilt utpekade kulturmiljövärden och bedöms därmed inte heller medföra några negativa konsekvenser för kulturmiljön.

Påverkan på rekreation och friluftsliv

Bolaget bedömer att den planerade verksamheten sannolikt kommer att innebära en måttlig till stor påverkan på upplevelsen av rekreation och friluftsliv för den allmänhet vilken kommer att uppehålla sig i närhet av den planerade verksamheten, framförallt i form av buller och transporter från verksamheten.

Konsekvenser för boendemiljö

Den ansökta verksamheten bedöms medföra en påverkan på boendemiljön genom buller och transporter. Påverkan berör främst bostäder i öster och sydost om det planerade täktläget. Med beaktande av de drifttider och övriga förutsättningar som redogjorts för ovan bedömer bolaget att verksamheten kan bedrivas utan orimlig påverkan på närboende.

Konsekvenser för landskapsbild

Den planerade verksamheten bedöms medföra en stor lokal påverkan på landskapet, inom området för planerad bergtäkt och dess direkta närhet. Detta kan upplevas negativt av personer som vistas i täktens direkta närhet. Påverkan på landskapsbildningen i sin helhet bedöms bli liten då insynen är starkt begränsad.

Resursförbrukning

Vid en jämförelse med etablering av täktverksamhet på rubricerad fastighet, i enlig-

het med bolagets ansökan, får nollalternativet enligt bolagets bedömning negativa konsekvenser för hushållningen med naturresurser.

Avfallshantering

Avfall vilket uppkommer i den egna verksamheten kommer att hanteras helt enligt gällande krav. Konsekvensen med avseende på avfall bedöms bli obefintlig.

Risk och säkerhet

Under förutsättning att tillräckliga skyddsåtgärder vidtas bedöms påverkan på människors säkerhet som mycket liten till följd av den planerade verksamheten.

Planförhållanden och riksintressen

Ett tillstånd får inte enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900). Små avvikelser får dock göras, om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas. Verksamhetsområdet berör inte något detaljplanelagt område. För Halmstads kommun finns en översiktsplan, Översiktsplan 2000, antagen av kommunfullmäktige den 25 april 2002. En ny översiktsplan kommer att ställas ut under årsskiftet 2013/2014 och beräknas vara fastställd av kommunfullmäktige under första halvan av 2014. I det nya förslaget ”Framtidsplan 2030 – Strategisk översiktsplan för Halmstads kommun” är det aktuella området utmärkt som täkt, s. 75; 163. Det planerade täktområdet är utpekade som täkt i både den gällande planen och förslaget till ny plan. Det finns inga riksintressen inom den planerade täktens verksamhetsområde.

Motstående intressen

Med hänsyn till föreslagna skyddsåtgärder och villkor för den ansökta verksamheten bedömer bolaget att de motstående intressena till verksamheten är få. Den planerade grundvattenbortledningen bedöms medföra en påverkan på vattenförhållandena lokalt inom det planerade täktområdet. Inom angränsande områden i övrigt bedöms påverkan på vattenförhållandena och omgivande grundvatten bli obetydlig.

Den hydrogeologiska undersökning som utförts visar att det inom det beräknade influensområdet inte finns några grundvattenbrunnar som kan komma att påverkas

av den ansökta verksamheten. Verksamheten bedöms därutöver inte skada några omgivande ytvattenintressen. Mot bakgrund av den begränsade påverkan som kan antas bli på enskilda intressen har inte något förslag till ersättning tagits fram.

De allmänna hänsynsreglerna

Bevisbörderegeln

Bolaget är medvetet om att man är skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av hänsynsreglerna iakttas.

Kunskapskravet

Miljöbalken anger att kunskap i rimlig omfattning ska finnas hos verksamhetsutövaren, med tanke på verksamhetens art och omfattning och vad som krävs för att skydda mot skador. De erfarenheter som tidigare verksamhet har gett under flera år kommer att tas till vara och påverkar den planerade verksamheten. Bolaget är väl medvetet om att ställa höga miljökrav på sin verksamhet och den planerade verksamheten kommer att drivas med högt ställda miljömål. Genom egenkontroll kommer bolaget kontinuerligt att hålla sig underrättat om verksamhetens påverkan på miljön och man kan därmed också planera verksamheten för att motverka att skada uppkommer.

Försiktighetsmått

Bolaget är väl medvetet om att försiktighet ska iakttas vid hantering av kemikalier och oljor samt att åtgärder som kan behövas för att skydda människors hälsa och miljö mot skador ska vidtas, bl.a. genom användandet av bästa möjliga teknik. Bolaget avser att förebygga eventuella risker för skador och olägenheter på så sätt som beskrivs i ansökan med bilagor och i villkor för att förebygga och förhindra negativa effekter på människors hälsa och miljö.

Lokaliseringsprincipen

Miljöbalken anger att lokaliseringen ska vara lämplig i sig och ge minsta intrång och olägenhet, dock i rimlig utsträckning. Platsen ska dessutom vara den lämpligaste, av möjliga alternativa lokaliseringar, som finns för att uppnå syftet med verk-

samheten. Efter en inventering och analys av alternativa lokaliseringar, har Bolaget kommit fram till att lokaliseringen i den befintliga tälkten i Tiarp är det bästa läget för verksamheten. Lokaliseringar har generellt de bästa förutsättningarna för att kunna bedriva verksamheten med så liten påverkan på människors hälsa och miljön som möjligt. Dessutom behöver ingen ny mark tas i anspråk och de resurser som finns i form av reststensupplag utnyttjas istället för att behöva ersättas med material från andra tälkter.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna

Bolagets avsikt är en långsiktig verksamhet i det aktuella området för att optimalt kunna tillgodogöra sig berggråvaran samt upplagd reststen för framställandet av bergmaterialprodukter inom ett samlat produktionsområde. Produkterna som kommer att tillverkas i verksamheten är rena naturmaterial och är i sin helhet återvinningsbara. Bolaget kommer att sortera avfallet och lämna detsamma till återvinning där så är möjligt. Med hänsyn taget till vad som ovan anförts får det anses utgöra god resurshushållning att utnyttja de bergmaterialresurser som finns i området.

Produktvalprincipen

I verksamheten kommer att hanteras kemiska produkter i form av oljor, smörj- och drivmedel. Hanteringen kommer att ske enligt givna regler, vilket innebär mycket små risker för att människors hälsa eller miljön skadas. Bolaget verkar för att miljöfarliga ämnen ska ersättas av mer miljöanpassade alternativ, så snart sådana finns att tillgå på marknaden och när de är ekonomiskt samt tekniskt likvärdiga. Bolaget undersöker fortlöpande oljor som finns på marknaden. Avsikten är att identifiera miljöanpassade oljor som kan ersätta befintliga oljor utan avkall på funktion. I verksamheten kommer att användas diesel av miljöklass 1 till samtliga fordon.

Ansvar för att avhjälpa skador

Bolaget är medvetet om ansvaret för skada eller olägenhet på miljön intill dess att denna upphört eller avhjälppts i tillräcklig omfattning. Bolaget är också medvetet om att den som förorenar betalar aktuella kostnader.

Sammanfattningsvis

Den ansökta verksamheten med de villkor som föreslagits, och därutöver med beaktande av försiktighetsåtgärder i övrigt, bedöms vara förenlig med hänsynsreglerna.

Ställande av säkerhet

Då den föreslagna efterbehandlingen inte skiljer sig nämnvärt från den befintliga efterbehandlingsplanen föreslås att rådande säkerhetsbelopp på 1 000 000 kr, även fortsättningsvis ska gälla som säkerhet. Föreslagen säkerhet bedöms vara betryggande för sitt ändamål.

Tillåtlighet enligt 11 kap. miljöbalken

Den ansökta vattenverksamheten är en förutsättning för att kunna bedriva täktverksamhet på fastigheten X. Den planerade täktverksamheten kommer att tillgodose samhällets behov av bergmaterialprodukter i regionen. Vattenverksamheten är en direkt följd av den ansökta täktverksamheten och utgör därmed inget ändamål i sig själv. Den planerade vattenverksamhetens påverkan på såväl grund- och ytvattenförhållanden, med vidtagande av föreslagna skyddsåtgärder, kommer att bli små. Mot bakgrund av ovanstående och med hänsyn taget till att anläggningskostnaderna uppskattas till i sammanhanget ringa 10 000 kronor, får det anses uppenbart att vattenverksamheten är samhällsekonomiskt motiverad och att fördelarna från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt den ringa skada verksamheten kan antas orsaka.

Samlad bedömning

Med beaktande av de försiktighetsåtgärder och villkor bolaget föreslagit bedömer bolaget att verksamheten på rubricerad fastighet kan bedrivas utan olägenheter för människors hälsa och miljö. Enligt bolaget föreligger det inga hinder att meddela tillstånd i enlighet med yrkandena.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Hallands län har lämnat yttrat följande.

- För att minimera insynen och bullerstörningar vid bostadsfastigheterna öster och sydost om täktområdet så bör buller- och insynsskydd anläggas i riktning mot de närmsta fastigheterna.
- Borrning, sprängning, krossning, skutknackning och sortering bör inte ske fr.o.m. den 15 juni t.o.m. den 15 augusti, med hänsyn till närbelägna bostäder. Vid tillstånd till täktverksamhet är det praxis att inskränka den tillåtna verksamheten under sommartid med hänsyn till närboendes intresse av att kunna vara ute i sina trädgårdar utan alltför störa störningar. Arbetsmoment som borrning, sprängning, skutknackning och krossning kan komma att ge upphov till höga och oregelbundna ljudnivåer som sprids på långa avstånd. Redan idag sker nämnda aktiviteter kampanjvis under begränsade tidsperioder, varför det får förutsättas att täktverksamheten kan planeras så att nämnda bulleralstrande verksamheter kan undvikas sommartid.
- Länsstyrelsen anser att luftstöt våg till följd av sprängning vid omgivande bostäder inte får överstiga 100 Pascal (frifältsvärden) som begränsningsvärde. Länsstyrelsen anser inte att det finns skäl att medge högre nivåer detta i förevarande fall.
- Vibrationer till följd av sprängning får i omgivande bostäder inte överstiga 4 mm/s (toppvärden). Ett begränsningsvärde för vibrationer på 4 mm/s är allmänt vedertaget i rättspraxis och länsstyrelsen anser inte att det finns skäl att medge högre nivåer.
- Buller från verksamheten (inkl transporter mellan täktområdet och allmän väg) får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än
50 dB (A), vardagar, måndag - fredag kl. 07.00-18.00
40 dB (A) nattetid kl. 22,00-07.00
Den momentana ljudnivån nattetid får inte överskrida 55 dB(A).
Länsstyrelsen anser att nivåerna bör gälla som begränsningsvärde.

- Allt vatten inom täktområdet bör hanteras så att detta inte påverkar grundvatten, vattendrag m.m. genom grumling, oljeförorening eller onormalt höga kvävehalter. Vatten bör genomgå oljeavskiljning och sedimenteringsbassäng eller jämförbar anläggning innan det släpps ut i recipient. Halten suspenderat material bör inte överstiga 10 mg/1 vid utsläppspunkten. Oljeindex bör inte överstiga 5 mg/1 vid utsläppspunkten.
- Nedlagda bergtäkter har visat sig ha stor betydelse för djur- och växtliv. Den biologiska mångfalden gynnas av både vertikala bergväggar och flackare områden varför sådana bör finnas kvar efter avslutad efterbehandling. Efterbehandlingen bör så långt som möjligt ske successivt.

Halmstads kommun har anfört följande. Kommunen gör bedömningen att om en fortsatt täktverksamhet i området tillåts kan det innebära negativ påverkan på Nyårsåsens värde som friluftsområde vilket beröra många människor. Men ur ett resurshushållningsperspektiv kan det vara lämpligare med en fortsatt täkt i ett redan ianspråktaget område än etablering av ny täkt men överlämnar till Mark- och miljödomstolen att göra denna behovsbedömning.

Med hänsyn till miljö kvalitetsmål och krav på resurshushållning med bergmaterial önskar Halmstad kommun att mark- och miljödomstolen utreder behovet av täkten. Detta med bakgrund av att tillstånd till nyetablering av bergtäkt i Fastarp, i norra delen av Nyårsåsen, nyligen givits och att ärendet inte är avgjort utan överklagat med hänvisning till behovet av täkten.

Vid utvidgning av bergtäkter ska de lokaliseras så att störningar från verksamheten, inklusive transporterna, för boende och omgivning minimeras. Nyårsåsen har värde för landskapsbilden och bergtäkten kan även ha en stor inverkan på den. I nu antagen Framtidsplan 2030, översiktsplanen för Halmstads kommun, står det att de mest värdefulla rekreations- och friluftsområdena är bland annat skogsklädda åsar och bergsryggar i slättlandskapet samt större sammanhängande naturområden i närheten av tätorter som Nyårsåsen med dess närhet till Harplinge och Gullbrandstorp. Ny-

årsåsen anges även som ett värdefullt rekreationsområde med höga värden på grund av sitt läge i ett jordbrukslandskap. Nyårsåsen som rekreationsområde är redan starkt begränsat genom tidigare täktverksamheter och Nyårsåsens skjutfält.

Täktens huvudsakliga avsättning för materialet uppges vara kring Halmstads tätort. Huvudalternativet till transportväg från täkten är med utfart till väg 610 (Kustvägen). För att lastbilarna ska komma ut på Kustvägen måste de korsa den frekvent använda cykelvägen som går parallellt med väg 610 vilket kan orsaka olyckor med oskyddade trafikanter. Lastbilar som inväntar fri passage kan bli stående lång tid och blockerar cykeltrafiken.

Det andra alternativet medför transport genom och intill flera hästgårdar för att nå väg 601. Med det tillkommer risken för trafikbuller och damning i dessa områden, Vägen som passerar hästgårdarna har låg bärlighet (max boggitryck på 12 ton och max axeltryck på 8 ton) vilket medför att vägen inte håller för dessa tunga transporter som är beräknade till ca 30 ton per lastbil. Vid detta alternativ som transportväg kommer Tiarpsallén vid nuvarande utformning att vara en flaskhals för trafik mot Halmstad via Kustvägen.

Kommunens ansvar är att säkerställa att hela transportkedjan in och genom Halmstad fungerar bra. I Handlingsprogram för hållbara transporter anges att trafiken genom de centrala delarna av Halmstad behöver minskas. I det här fallet ifrågasätter kommunen transportvägen genom Halmstad. Transporterna medför oönskade effekter som ökad andel tung trafik, högre bullernivåer, mer risk för damning och ökat slitage på vägarna. Halmstad kommun förutsätter att Trafikverket har tagit del av uppgifterna om planerad transportväg vid både väg 610 och 601 och att de har yttrat sig i frågan.

Kommunen anser att sänkningen av grundvattnet är en viktig fråga och förutsätter att vid ett eventuellt tillstånd inte grundvattnet eller dricksvattnet för enskilda påverkas negativt.

C B(B) m.fl. har bl.a. yrkat att tillståndsansökan ska avslås och att takten avslutas och efterbehandlas.

R B m.fl. har yrkat att ansökan ska avslås samt anfört bl.a. följande.

En bergtäkt som ej möjliggör normal brytning av berg utan måste även belasta sin omgivning med betydande ingrepp som vattenverksamhet med alla de risker som medföljer kan ej anses samhällsekonomiskt försvarbart. Allt för många människor är idag berörda av en nyetablering av bergtäkt på denna plats på Nyårsåsen med tanke befolkningsökning i närområdet. Ett mycket attraktivt område med nybyggnation med endast ca 6 km till Havsbad och ca 6 km till Halmstad centrala delar. Lokaliseringen är även ur transportsynpunkt helt fel med ca 2 mil till E6:an. All problematik som tidigare varit vad gäller sökande och hans bolags uppförande och som utövare av täktverksamhet har ej varit tilltalande. Kunskapskravet är därmed ej uppfyllt. Brister vid granskning av MKB:n.

Vattenverksamhet kan inte tillåtas i sådan omfattning att omgivande s.k. samlad bebyggelse och jordbruk kan komma att lida skada av verksamheten.

Ägare till fastigheterna Y och Z, B E har anfört att an-sökan ska avslås. Han har även begärt vsisa ändringar av bolagets villkorsförslag

Så som ägare till A och ombud för S N m.fl. har R M yrkat att ansökan avslås med hänsyn bl.a. till att Halmstad Kross och Berg ansökan innehåller oriktiga och vilseledande uppgifter, att behovsanalysen är felaktig, att bullerutredningen är utförd med bristande underlag, att sökanden har visat bristande vandel enl. 16 kap. 6 § miljöbalken.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Länsstyrelsen

Buller och insyn

För att minimera insynen och bullerstörningar vid bostadsfastigheterna öster och sydost om täktområdet så bör buller- och insynsskydd anläggas i riktning mot de närmsta fastigheterna.

Det reststensupplag som Emmaboda Granit AB lade upp i områdets östra och sydöstra del i slutet av sin verksamhetstid och som då fungerat som skyddsvall kommer att återbyggas för att återfå ett bullerskydd. När vallen sedan blivit beväxt kommer även insynen att minska.

Begränsning av verksamhetstiden

Bolaget medger länsstyrelsens yrkande.

Luftstöt våg, vibrationer och buller

Bolaget följer de förslag på villkor som tagits fram av branschorganisationen Sveriges Byggmaterialindustri (SBMI). Bolaget här föreslagit villkor avseende luftstöt våg, vibrationer och buller som ger bolaget utrymme att vidta åtgärder för det fall angivet begränsningsvärde överskrids utan att varje överträdelse medför åtalansmål. Villkoren får vidare anses tillräckliga till skydd för människors hälsa och miljö.

Vatten

Med de föreslagna villkoren och med de åtaganden i form av skyddsåtgärder som bolaget gjort kommer risken för att kemikalier sprids i mark eller grund och ytvatten att vara liten. All förvaring av kemikalier samt tankning av fordon kommer att ske på en tät platta kopplad till en oljeavskiljare. Förvaringen kommer att ske i godkända tankar och utrymmen. Skulle ett utsläpp ske kommer mindre spill t.ex. dropp teoretiskt kunna spridas genom det lager med stensmjöl eller motsvarande som ligger på plattan och sen vidare med avrinningsvatten till oljeavskiljaren där en avskiljning kommer att ske. Troligtvis kommer dock en del av droppet att fastna i stensmjölet och efter upptäckt kunna tas bort. Ett större utsläpp kommer sannolikt att upptäckas snabbare och kan då behandlas med absorptionsmedel. Den del av utsläppet som eventuellt inte tas omhand vid en sanering kommer att genomgå rening i oljeavskiljaren. Sedan leds vattnet vidare och släpps ut i den bäck öster om verksamhetsområdet som rinner vidare till Kissebäcken. Inget av detta vatten kommer att vara

grundvattenbildande och kommer på så vis inte heller att ge upphov till någon grundvattenförorening.

Utsläpp av kemikalier kan även ske från maskiner i arbete i täkten. En viss fastläggning kan ske i täktbottens lager av packat material och kan sedan saneras. Den del som följer med avrinnande vatten kommer först via självfall ledas till pumpgruppen och lägga sig som en hinna på vattenytan. Där kan sedan föroreningen omhändertas. Skulle förorenat vatten pumpas ut från pumpgruppen till utjämningsmagasinet finns det även där möjlighet att ta hand om föroreningen eftersom utloppet från magasinet ligger under vattenytan och på så vis har en oljeavskiljande funktion. Eftersom grundvatten hela tiden tränger in i täkten från bergväggarna och den underliggande täktbotten kommer det inte att ske någon grundvattenbildning i området, Kemikalier från ett eventuellt utsläpp kommer således att kunna saneras antingen från marken eller från avrinnande vatten och någon förorening av grundvatten kommer inte att ske.

Vid stora nederbörds mängder kommer vattnet att tillåtas att ansamlas i täktbottens bärlager samt i tåktens lågpunkt. Vid behov kommer även vatten att pumpas tillbaka in i tåkten från utjämningsmagasinet. På så vis kommer utflödet hela tiden att vara kontrollerat. Denna lösning gör också att uppehållstiden i utjämningsmagasinet kommer att vara tillräckligt stor för att avskilja suspenderat material även vid större nederbörds mängder.

Efterbehandling

Bolaget delar länsstyrelsens bedömning.

Behov

Någon särskild behovsregel vad gäller bergtäkter finns inte utan en täkt ska prövas utifrån förhållandena i det enskilda fallet och hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Den planerade verksamheten strider inte enligt bolagets mening mot hushållningsprincipen. Bolaget anser inte heller att det är befogat att kräva någon särskild be-

hovsutredning. Bolaget hänvisar vidare till de resonemang som förs i mark- och miljödomstolens dom från den 28 maj 2014, mål 2348-13.

Transporter

Halmstad Kross och Berg AB har uppmärksammat en felaktighet i ansökningshandlingarna gällande transportvägarna från det planerade täktområdet till allmän väg. Den väg som markerats som alternativ transportväg i avsnitt 4.3 i ansökans MKB avses inte att användas. Istället kan den väg som är markerad i blå färg i figuren nedan komma att användas som alternativ transportväg. Anslutning till allmän väg kommer att ske vid väg 601. Vägen har även tidigare använts som transportväg för täktverksamheten. Den primära transportvägen är markerad med grå färg och ansluter till väg 610. Genom att använda den alternativa vägen går det att undvika att lastbilar som inväntar fri passage in på väg 610 blir stående lång tid och blockerar cykelvägen. Eftersom båda transportvägarna kan användas kan bolaget kan välja väg utifrån vad som passar vid rådande trafiksituation. Huvudalternativet är dock att föredra eftersom det innebär en kortare transportsträcka.

Bolaget har heller inga invändningar mot de åtgärder som Trafikverket föreslagit i sitt yttrande i samrådsprocessen.

Enligt Trafikverkets hemsida planeras en ny sträckning av väg 601 mellan en punkt öster om allén i Tiarp och Kustvägen, väg 610. Arbetet med att ta fram en vägplan för projektet har påbörjats. Detta kommer avsevärt att förbättra framkomligheten på väg 601.

Figuren (figur 2, aktbil 23) nedan är en förenklad illustration över det område där det är transportmässigt mest fördelaktigt att använda material från Tiarpstakten. Områdena med grön och svartstreckad linje är Thiessenpolygoner som genereras från en uppsättning punkter, i det här fallet bergtäkter kring Halmstad. Varje polygon definierar den yta där samtliga punkter ligger närmast den punkt (bergtäkt) kring, vilken polygonen är bildad. Analysen visar att täkten är mycket väl lokaliserad för materialförsörjning till de centrala och norra delarna av Halmstad samt de

orter som ligger längs med och en bit från kusten norr om Halmstad. I detta område som är Halmstad Kross och Berg ABs huvudsakliga avsättningsområde är bebyggelsestrycket stort varför det finns behov av material.

Grundvatten

Bolaget har låtit utföra en geohydrologisk utredning för att beskriva påverkan vid en avsänkning av grundvattennivån, se bilaga B2 i ansökan. Utredningen visar att det inte finns några privata brunnar som kommer att påverkas av verksamheten.

Resurshushållning

Bolaget delar avslutningsvis kommunens ståndpunkt att det ur ett resurshushållningsperspektiv kan vara lämpligare med en fortsatt täkt i ett redan ianspråktaget område än en etablering av en ny täkt.

Olaglig täktverksamhet

Emmaboda Granit ABs tidigare verksamhet bedrevs med stöd av två olika tillstånd dels enligt naturvårdslagen dels enligt miljöskyddslagen. Tillståndet enligt naturvårdslagen var tidsbegränsat till och med den 1 oktober 2007 medan miljöskyddstillståndet gällde tillsvidare. Halmstad Kross & Betong, nedan bolaget, bedrev som underentreprenör sin verksamhet med stöd av dessa båda tillstånd samt ett delegationsbeslut § M 707 från den 21 december 2000 till följd av en anmälan om krossverksamhet. Först i samband med verksamheten under våren 2012 uppmärksammades bolaget för första gången, av tillsynsmyndigheten, att bolagets verksamhet möjligen saknade tillstånd. Först i samband med att Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2012-04-23 ((Mhn § 35 dnr 2012 88) om förbud att bedriva täktverksamheten vann laga kraft genom Mark-och miljödomstolens dom 2013-05-08 (mål nr M802-13, M 352-13, M 502-13) stod det klart att täktverksamhet inte fick bedrivas på fastigheten X. Vid denna tidpunkt bedrev inte heller bolaget någon verksamhet på fastigheten.

Precis som påpekats pågår för närvarande en polisutredning angående den täktverksamhet som bedrevs efter att tillståndet enligt naturvårdslagen löpte ut och till dess Miljö- och hälsoskyddsnämnden fattade sitt beslut.

Bolagets ekonomiska situation

Företaget Jonab befinner sig under rekonstruktion. Denna process går framåt som planerat och är sannolikt avslutad februari/mars 2015. Efter avslutningen av rekonstruktionen är Jonab att anse som ett väl fungerande företag.

Grumling av utsläppt vatten

Under sommarperioden 2012 kom det periodvis ovanligt stora regnmängder över området kring tälten i Tiarp. Detta ledde till oväntat stora problem för bolaget då uttaget av reststen gav upphov till utsläpp av suspenderat material i utgående vatten. Det visade sig inte minst när reststensuppläget i områdets östra del togs ut. Det var i slutet av Emmaboda Granits brytning som detta upplag skapades, tidigare följde nivåerna i området den omgivande terrängen.

För att förhindra utsläpp av framförallt suspenderat material anlades bland annat en tillfällig sedimentationsdamm den 3 september 2012. Vidare dirigerades maskinerna om så att tälterns lågpunkt inte trafikerades. I samband med att Halmstads kommun i beslut från den 24 september 2012 meddelade förbud mot utsläpp av bland annat grumligt vatten från tälten i Tiarp vidtog bolaget, efter kontakt med expertis inom området, åtgärder för att minska utsläppet av suspenderat material. Olika typer av sedimentationsfällor anlades, dels vid vattnets utsläppspunkt men också dels längre nedströms i en mindre damm. Den provtagning som gjordes i enlighet med Halmstads kommuns beslut visade att åtgärderna hade effekt även om halterna av suspenderat material överskreds vid fyra av 16 provtagningar.

Med bakgrund av detta har bolaget åtagit sig långtgående åtgärder för att förhindra utsläpp av grumlat vatten.

Undermåligt kartmaterial

Både ritning M101 och M102 innehåller referenser; I övrigt anser bolaget att det kartmaterial som finns med i ansökan är ändamålsenligt och av tillräckligt bra kvalitet.

Lokaliseringsutredning

De alternativa lokaliseringarna är valda efter kriterierna - möjligheten att ta ut reststen, bryta nytt berg samt att lokaliseringen ska ligga när försörjningsområdet i, främst, norra och nordvästra delen av Halmstad. Enligt bedömningen i MKB:n är inga av de alternativa lokaliseringarna bättre än huvudalternativet.

Besiktning av fastigheter

I yttrandena ställs krav på besiktning av alla fastigheter inom 1000 m från verksamheten med avseende på dricksvatten- och energibrunnar, husgrunder, skorstenar, kakelugnar, tegel- och betongbyggnader innan verksamheten startar, Med utgångspunkt i uppmätta vibrationsvärden och den riskanalys som bolaget låtit genomföra anser bolaget att detta inte är befogat att kräva.

Transporter

Täktverksamhetens andel av det totala antalet fordonsrörelser på väg 610 är endast någon procent vilket är en väldigt liten del av den totala trafikmängden.

Täktens försörjningsområde består av Halmstad med omnejd. Avståndet från täkten till E6 är 12 km. En stor del av materialet kommer dock att användas i norra delarna av Halmstad eftersom bebyggelsestrycket är stort där, vilket i sin tur kommer att leda till att transporter till E6 inte alltid kommer att vara nödvändiga.

Skutknackning, vibrationer och luftstötståg

Verksamheten kommer att bedrivas i enlighet med de bullervillkor som Mark- och miljödomstolen meddelar.

Bullerutredning

Den skutknackning som kommer att ingå i den planerade verksamheten kommer inte

att pågå kontinuerligt utan endast i samband med hantering av de skut som bildas vid produktionssprängningen. Vid produktion av ballast innebär skut en extra hantering varför en så låg andel av dessa eftersträvas. Utöver detta kommer uttaget av reststen kräva skutknackning, dock kommer denna att ske i en så låg punkt i täkten som möjligt.

Den bullerutredning över täktverksamheten som bolaget låtit ÅF Ingemansson utföra har gjorts i enlighet med den nordiska beräkningsmodellen, vilket bland annat innebär att beräkningarna är konservativt gjorda med t.ex. vind i alla riktningar.

Trafik

Täkttrafikens maximala ökning av tunga fordonsrörelser på väg 610 är 36 %. Av de totala fordonsrörelserna motsvarar detta dock endast 1,3 %. En maximal produktion bedöms endast pågå under en kortare period varför täkttrafiken under större delen av produktionstiden kommer att generera det antalet fordonsrörelser som normalproduktionen ger upphov till. Detta motsvarar ca 23 in- respektive uttransporter per dag, totalt 46 fordonsrörelser per dag.

DOMSKÄL

Sökanden yrkar tillstånd för brytning av berg och uttag av reststen i en befintlig täkt. Verksamheten avses även innefatta sortering och krossning, mellanlagring och återvinning samt införsel av massor för efterbehandling. Ingen av remissinstanserna har motsatt sig att tillstånd ges men har haft en del synpunkter på utformningen av tillståndet och villkoren. Ett flertal närboende avstyrker att tillstånd ges och har även anfört synpunkter på villkor för ett eventuellt tillstånd.

Rådighet, planförhållanden och miljökonsekvensbeskrivningen

Sökanden har gett in nyttjanderättsavtal med markägaren som ger rådighet för den sökta vattenverksamheten.

Området omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser och står därmed i det avseende inte i strid med 2 kap. 6 § miljöbalken. Området är i både gällande och förslag till ny ÖP markerat som täkt omgiven av i huvudsak skogsmark.

Miljökonsekvensbeskrivningen bedöms uppfylla kraven i 6 kap. miljöbalken.

Lokalisering och tillåtlighet

Den planerade täkten utgör en utökning av en befintlig täkt. Täckten ligger ca 8 km norr om Halmstad, ca 3 km nordöst om samhället Gullbrandstorp. Närmaste bostadshuset ligger ca 450 m från området där sprängning och den mer bullrande verksamheten uppkommer. Transporten till allmän väg sker på skogsbilväg och ansluter till väg 610 (Kustvägen) ca 3 km sydväst om täkten. Samlad bebyggelse finns i Gullbrandstorp ca 3 km sydväst om täkten men även 1-2 km söder om täkten. Mark- och miljödomstolen bedömer att den planerade täkten är lokaliserad på ett godtagbart sätt i förhållande till bebyggelse och möjligheter till transport av utbrutet material och att lokaliseringen i det avseendet uppfyller 2 kap. 6 § miljöbalken.

Den del av verksamheten som utgör vattenverksamhet omfattas av krav på samhällsekonomisk tillåtlighet enligt 11 kap. 6 § miljöbalken. Domstolen bedömer att nämnda regel inte utgör hinder för att lämna tillstånd.

Sammantaget finner domstolen att täkten med beaktande av de villkor och försiktighetsmått som verksamheten har att följa är tillåtlig.

Införsel av massor

Utöver täkt av berg och sortering och krossning har bolaget yrkat tillstånd till att föra in massor för mellanlagring och återvinning samt för användning för anläggningsändamål i samband med efterbehandling.

Domstolen gör inledningsvis den bedömningen att massor överhuvudtaget inte ska föras in till en täkt om det inte finns ett befogat syfte med införseln. När det gäller

mellanlagring och återvinning så är det massor som inte ska stanna i tälkten utan de ska forslas ut igen. Att samlokalisera återvinningsverksamheten med tälkten förefaller vara logiskt och ändamålsenligt. Den införseln bör därmed tillåtas.

Oavsett om det gäller återvinning, mellanlagring eller efterbehandling måste det säkerställas att förorenade massor inte förs in i tälkten. Det garanteras delvis genom att bolagets yrkande är begränsat till införsel av inerta massor och entreprenadberg. I avsaknad av närmare beskrivning av vad som är inerta massor anser mark- och miljödomstolen att massorna ska uppfylla de krav vad gäller föroreningsinnehåll för ”mindre än ringa föroreningsrisk” som framgår av Naturvårdsverkets handbok 2010:1. Detta bör anges som villkor.

Domstolen bedömer att med ovanstående villkor kan det säkerställas att förorenade massor inte kommer in i tälkten. Kontrollen av inkommande massor bör regleras i kontrollprogrammet för verksamheten.

Efterbehandling

Av ansökans tekniska beskrivning och vad som sagts vid huvudförhandlingen framgår att efterbehandlingen planeras ske på sätt som framgår av efterbehandlingsplanen daterad 26 februari 2014.

Erfarenheterna från andra tälkter visar att kunskapen om hur en efterbehandling ska utformas varierar över tiden. Det är därför inte lämpligt att redan nu i detalj slå fast hur efterbehandlingen ska gå till. Med utgångspunkt från den redovisade efterbehandlingsplanen bör sökanden ge in en särskild efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten senast tre år innan tälkten ska avslutas. Tillsynsmyndigheter ges delegation att meddela de ytterligare villkor som behövs avseende efterbehandlingen. Efterbehandlingen ska som nämnts ovan vara utförd inom tillståndstiden.

Buller, skakningar och vibrationer

Bolaget har i ansökan visat att man klarar att innehålla sedvanlig praxis vad gäller buller, skakningar och vibrationer vid närmaste bostäder. Bolaget har bl.a. förslagit

en villkorsskrivning i enlighet med Mark- och miljööverdomstolens (MÖD) dom 2014-08-28 mål nr M 9233-14. De särskilda förhållanden med omkringliggande känsliga verksamheter som förelåg i det av bolaget åberopade fallet från MÖD föreligger inte nu. Villkor vad gäller dessa störningar ska ges den utformning som framgår av domslutet.

Ställande av säkerhet

Föreslagen nivå på ekonomisk säkerhet om 1 000 000 kr kan accepteras. Säkerhetens form ska sedan godkännas av tillståndsmyndigheten innan tillståndet tas i anspråk.

Vattenverksamhet

Bolaget har visat att påverkan på omgivningarna som kan förorsakas av bortledning av yt- och grundvatten är mycket begränsade med förutsättningen att avsänkningen begränsas till botten för brytningen.

Avsänkning av grundvatten och uppsamling av ytvatten kommer att ske till en sedimentationsdamm. Vattnet från sedimentationsdammen kommer att ledas till recipienten med ett högsta flöde om maximalt 11 l/s. Bolaget har visat att detta flöde inte överstiger det flöde som avvattnades från området innan täkten kom till. Av bolagets uppgifter framgår att ortledning av yt- och grundvatten beräknas uppgå till ca 45 000 m³ per år. Tillståndet bör därför begränsas till denna mängd.

Såväl effekten av grundvattensänkningen som avledningen av vatten från täktområdet ska kontrolleras och journalföras under den tid som bestäms för anmälan om oförutsedd skada. Vattenet som avleds till recipienten ska kontrolleras med anseende på föroreningsinnehåll m.m. Tillsynsmyndigheten får bestämma villkor på föroreningsinnehåll m.m.

Vid den fortsatta brytningen måste vattnet i ”täktsjön” tömmas och avledas till recipienten. Den stora vattenvolymen medför att avledningen kommer att ske under en längre tid. Under huvudförhandlingen angav bolaget att tömningen av sjön kommer

att pågå under 1 – 2 månader. Även om avledningen av vatten från området inte kommer att överstiga vad som kunde förväntas innan täktens tillkomst, så är varaktigheten på avledningen så utsträckt i tiden att bolaget har att se till att dikessystemet nedströms täkten klarar att ta emot vattnet så att ingen skada inträffar på omgivande mark.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 15 maj 2015.

Gunnar Bergelin

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Gunnar Bergelin, ordförande, och tekniska rådet Roger Ödmark samt de särskilda ledamötena Dan Löfving och Caj Rooslund.